

Sygn. akt V CSK 123/21

POSTANOWIENIE

Dnia 7 grudnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Joanna Misztal-Konecka

w sprawie z wniosku J. S.
przy udziale B. D. oraz [...] Bank [...] (Spółka Akcyjna) Oddział w Polsce
z siedzibą w W.
o wykreślenie hipotek,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 7 grudnia 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawcy
od postanowienia Sądu Okręgowego w W.
z dnia 28 sierpnia 2020 r., sygn. akt II Ca [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

1. Postanowieniem z 28 sierpnia 2020 r. Sąd Okręgowy w W. oddalił apelację wnioskodawcy J. S. oraz apelację uczestnika - syndyka masy upadłości B. D. - P. M. od postanowienia Sądu Rejonowego w O. z 6 marca 2020 r. w sprawie o wykreślenie hipotek w dziale czwartym księgi wieczystej nr (...).

2. Od postanowienia Sądu Okręgowego skargę kasacyjną wywiódł wnioskodawca, powołując się na naruszenie art. 1013 K.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

3. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości

orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek przedsądu ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego (postanowienie Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06). Ze względu na odmienny cel instytucji przedsądu i jej odrębne oraz kwalifikowane przesłanki, wskazanie i uzasadnienie okoliczności decydujących o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może polegać na odwołaniu się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. W prawidłowo sporządzonej skardze kasacyjnej

oba powyższe elementy muszą pojawić się oddzielnie i autonomicznie. Sąd Najwyższy nie jest bowiem trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę kasacyjną, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia, wnoszonym i rozpoznawanym nie tylko w interesie skarżącego, ale przede wszystkim w interesie publicznym.

4. Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne dotyczące celowości sprzedaży ułamkowych części nieruchomości, które były objęte współwłasnością łączną, a także z uwagi na istnienie potrzeby wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości.

5. Skarga kasacyjna nie zawiera wprost wskazania, na które z przesłanek wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. powołuje się skarżący. Z treści uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika natomiast, że wnioskodawcy chodzi o okoliczności określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego wymaga przedstawienia problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni (postanowienie Sądu Najwyższego z 2 października 2001 r., I PKN 129/01, OSNP 2003/18/436). W postanowieniu z 23 marca 2012 r. (II PK 284/11) Sąd Najwyższy wyjaśnił, że zagadnieniem prawnym jest zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego względnie uregulowaniem prawnym, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie na zagadnienie prawne uzasadniające wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez jego sformułowanie jako problemu prawnego wymagającego rozstrzygnięcia, określenie przepisów prawa, w związku z którymi powstało, i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do rozważenia, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne”.

Z kolei przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na przesłankę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wykazania, że treść określonych przepisów prawa nie została dostatecznie wyjaśniona w dotychczasowym orzecznictwie lub że istnieje potrzeba zmiany dotychczasowej wykładni tych przepisów. Gdy w ramach stosowania wskazanych przepisów powstały w orzecznictwie już określone rozbieżności, skarżący powinien je przedstawić, jak też uzasadnić, że dokonanie postulowanej wykładni jest niezbędne do rozstrzygnięcia sprawy (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07; z 9 grudnia 2020 r., III CSK 76/20).

Skarżący nie sprostął powyższym wymaganiom. Ograniczył się do zarysowania problematyki dotyczącej wykładni art. 1013 k.p.c., nie przedstawił jednak dostatecznych argumentów świadczących o tym, że w sprawie występują przesłanki określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący przywołuje postanowienie Sądu Najwyższego z 27 czerwca 2002 r. (IV CKN 1167/00) i podaje, że nietrafny jest wyrażony w nim pogląd, iż przepis art. 1013 K.p.c. dotyczy hipotek wpisanych przed powstaniem współwłasności, a określenie „przed powstaniem współwłasności” oznacza powstanie współwłasności ułamkowej. Skarga kasacyjna, poza własną oceną zagadnienia przez skarżącego, nie zawiera jednak wyjaśnienia, dlaczego należy odstąpić od przyjętego w wskazanym orzeczeniu stanowiska. Uszło uwagi skarżącego, że stanowisko to zyskało aprobatę w piśmiennictwie, w którym nie budzi ono kontrowersji. Skarga nie zawiera dostatecznych argumentów świadczących o potrzebie ponownej wypowiedzi Sądu Najwyższego co do tej kwestii.

Skarżący nie wykazał również rozbieżności w orzecznictwie sądów. Analiza powołanego w skardze kasacyjnej postanowienia Sądu Okręgowego w S. z 29 września 2016 r. (II Cz 415/16) nie wykazuje bowiem, że wyrażone w nim poglądy są rozbieżne z wskazywanym w skardze postanowieniem Sądu Najwyższego z 27 czerwca 2002 r.

6. Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

jw